СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 299. Джерзі Сіти, Н. Дж., середа, 23-го грудня, 1936. — VOL. XLIV. No. 299. Jersey City, N. J., Wednesday, December 23, 1936. THREE CENTS

ЗЕМЛЕТРУС У СЕРЕДУЩІЙ АМЕРИЦІ

САН САЛЬВАДОР (Република аль Сальвадор, Центральна Америка). — В ночі з суботи на неділю почалися тут сильні потрясення землі. За кілька годин вони просто знищили місто Сан Вісенте, промисловий осередок краю, що має коло 32,000 мешканців. За першу ніч згинули під руховищами завалених домів коло 200 осіб, а 800 були тяжко ранені.

Потрясення продовжувалися час від часу в неділю, й понеділок. Начислили їх за неділю до сотки. Число випадків смерти виносить тепер уже коло 250. Ранених є понад тисячу. 75% домів у Сан Вісенте знищені.

Уряд поспішив з допомогою навіщеній околиці.

ПРЕЗИДЕНТ КУБИ ПІД СУДОМ.

ГАВАНА (Куба). — Палата послів кубського парляменту постановила поставити Міґеля Маріяна Ґомеса на суд перед сенатом за надужиття влади.

За обвинувачення Ґомеса голосували 111 послів, проти 45. Припускають, що сенат признасть Ґомеса винуватим, бо він не має в сенаті ні одного прихильника.

Акту обвинувачення Ґомесові ще не доручено. Припускають, що його будуть судити за те, що, мовляв, він примушував послів голосувати за милі йому закони, грозячи їм викиненням з парляментарних комітетів, у котрих його прихильники мали перевагу.

СУД ПРИЗНАЄ ПРЕЗИДЕНТОВІ „ПРАВО НЕВТРАЛЬНОСТИ".

ВАШИНҐТОН. — Найвищий суд признав в одній справі, що конгрес мав конституційне право ухвалювати резолюцію, котрою надано президентові право заборонити вивіз амуніції й зброї з краю на війну між Болівією й Параґваєм.

З 9 суддів найвищого суду 1 голосував проти цього рішення, 7 за нього, а 1 не був присутній через недуґу.

КОРАБЕЛЬ СПІЗНИВСЯ ЦІЛИЙ ДЕНЬ ЧЕРЕЗ БУРЮ.

НЮ ЙОРК. — Корабель Трансилвания з лінії Анкер, що їхав з Глезгова до Ню Йорку, спізнився через бурю цілу добу. Буря на Атлантику була така сильна, що 50 стіп високі филі розбили корабельні вентелятори та зломили щоглу, на котрій були розставлені радієві дроти.

ВИКРАДЕННЯ ДИТИНИ.

БРУКЛИН (Ню Йорк). — Пані Донофріо зайшла до одної місцевої 5 і 10-центової крамниці та лишила свою 7-місячну дитину під крамницею у візочку. Як вернулася, дитини в візочку не було. На крик матери зібралася юрба народу. Мати оповідала людям, що дитина була прикрита синьою колдриною. Як наспіла поліція, вона розігнала людей.

Між ними був візник Михайло Лего, що проїжджав туди з ладунком пива. Їдучи далі, він побачив жінку, що несла дитину, накриту синьою колдриною. Він поїхав за нею слідом, бачив, де вона зайшла до дому, і зараз потелефонував до поліції. Поліція переглянула цілий дім і в одному мешканню знайшла дитину. Жінка подала, що вона називається Анна Стрельчук, та призналася, що дитину вкрала. Вона не могла подати, чому це зробила. Дитина була здорова і її зараз повернено матері. Анну Стрельчук арештовано.

ЗА ЩО ГРОЗИТЬ ДЕПОРТАЦІЯ?

НЮ ЙОРК. — У федеральному суді відбулася розправа проти італійського шевця з Мамаронеку, Ню Йорк, Сальватора Бранкічелі. Він родився в Італії 33 роки тому. 14-літнім хлопцем Бранкічеля, будучи шевським челядником, знайшов на лїжку більший банкнот. Замісць звернути його майстрові, він поділився грішми зо своїм товаришем. За це він відсидів один місяць вязниці.

В 1921-шім році він приїхав до Америки. Вже по його приїзді до Америки вищий суд в Італії потвердив присуд на нього, але припоручив його королеві до амнестії, котру він справді дістав того самого року. У 1925-тім році Бранкічеля оженився та розвинув у Мамаронеку шевську робітню.

Один знайомий італієць, котрого Бранкічеля вважав своїм приятелем, доніс американському урядові про злочин Бранкічелі в Італії. Його арештовано й призначено для депортації на основі закону з 1917-го року. Суд рішив, що, не зважаючи на давність злочину і на королівську амнестію, Бранкічелю треба депортувати, бо закон приказує депортувати всякого іміґранта, що допустився обезчещуючого злочину.

ПРИСУД ПРОТИ ПОЛІЦАЯ.

БРУКЛИН. — На основі присуду присяжних суддів стейтовий суд приказав бруклинському поліцаєві Волтерові Дженкинсові заплатити 1,500 долярів відшкодування пані Марії Ґорман за те, що він побив її 28-літнього сина Вилиєма поліційною палкою по голові так, що цей помер.

СПРАВИЛИ СВЯТА.

КЛАРКСБЕРҐ (Вест Вірджінія). — Антоні МекНір посварився зо своєю жінкою за те, які різдвяні дарунки купувати своїм пятьом дітям. Сварка стала така гаряча, що МекНір нарешті схопив револьвер і віддав до жінки чотири стріли. Побачивши, що жінка померла, він вистрілив собі у висок і вбив себе на місці.

ЛАНДОН ВІДВІДУЄ РУЗВЕЛТА.

ВАШИНҐТОН. — Ландон, губернатор стейту Канзас, що був кандидатом Републиканської Партії на уряд президента Злучених Держав при останніх виборах, відвідав у Білім Домі президента Рузвелта, свого побідного противкандидата.

INDEPENDENT NATION OF UKRAINIANS URGED

Congress of Organizations in U. S. Cites 45,000,000 in 4 European Countries.

A resolution demanding that the 45,000,000 Ukrainians now living under Russian, Polish Rumanian and Czechoslovakian sovereignty receive their independence was passed yesterday at the seventh triennial congress of the United Ukrainian Organizations of the United States at the Hotel Pennsylvania.

A spokesman explained that 35,000,000 of the Ukrainians were governed by the Soviet Union, although most of them, he asserted, opposed its ideas.

"They believe in private ownership," it was said. "They do not want much, but what they have they want to be their own."

He estimated that there were 7,000,000 to 8,000,000 Ukrainians in Poland and 2,000,000 to 3,000,000 in the other two countries.

Michael Rybak and Walter Malevych presided. The general theme of the meeting was that the peace of Southeastern Europe and of the Continent as a whole depended upon the "complete independence" of the Ukrainians.

(The New York Times, Monday, December 21, 1936).

ЯК ВИГЛЯДАЄ СОВЄТСЬКИЙ „ПАЦИФІЗМ".

До Москви зїхалися 1,500 жінок червоних командантів, які застановлялися над тим, як би скріпити боєвого духа серед совєтського жіноцтва. „Ми мусимо бути готові", говорила головна референтка, „підняти зброю з рук тих, що впали в бою, й обороняти нашу вітчину".

ВЛОМНИКИ СТРІЛЯЮТЬ.

Невідомі напасники виняли стіну й отвором дісталися до мешкання склепикара Куглєра в Карлові, повіт Снятин. Коли домашні пробудилися й зачали кричати помочі, напасники повибивали шиби, виломили віконні рами й стрілили двічі на пострах, а вкінці втекли.

СМЕРТЬ ВІД МЛИНСЬКОГО КОЛЕСА.

В млині Карчевських у Поруденку, повіт Яворів, два помічники, Т. Драт і його брат Володислав підчас праці впали з заломаної дошки до води; їх схопило млинське колесо, від якого оба згинули жахливою смертю.

ТРАГІЧНИЙ ВИПАДОК ПРИ ЗАБАВІ ГРАНАТОЮ.

В селі Пороги, потіт Надвірна, трапився жахливий випадок. Два брати: Михайло Дроздюк, літ 13 і Микола Дроздюк, літ 13 та їх сестра Пелагія, літ 4, витягнули в одного господаря ручну гранату, яку він тайком переховував, і кинули її до горіючого вогнища на полі. Наслідки вибуху були жахливі. Михайла ранило в голову, Миколі відломки вломили ноги; Пелагія також сильно покалічена. Їх перевезли до лічниці в Надвірній.

ГРОШІ — СМЕРТЬ.

В чагарнику біля гостинця під селом Енджеїв знайшли укритий віз з кіньми, яким покривано шматами голови. На возі лежало тіло 19-літнього Едварда Ґодлевського, сина господаря із села Якубів. Тіло мало глибокі рани в череві і грудях. Стверджено, що Ґодлевський вертався із Варшави з 21-літним Станиславом Доманом і мав при собі 200 зл., які дістав за проданий овес. Грошей при ньому не знайшли. Підозріння паде на Домана, якого арештовано.

ТРАНСАКЦІЯ, ЯКУ РОЗГЛЯДАЮТЬ АЖ 100 РАБІНІВ.

В Тарнові 40-літній лякерник Рубін Бедер, будучи атеїстом, продав жартом за 10 гр. своє „місце в раю" (жидівське „Олям габи") якомусь Апфельротові. За день згаданий Бедер помер, залишивши жінку й четверо дітей. Зараз другої днини вдова Бедерова мала сон, підчас якого „явився її дух" померлого й просив відкупити в Апфельрота „місце в раю". Бедерова не звертала на це уваги, а сни цьогож змісту мучили її дальше. В снї довідалася вона й про Апфельрота. Звернулася вкінці до нього, та Апфельрот зажадав великих грошей. Справа опинилася перед рабіном, а цей віддав справу судові рабінів, в якому візьмуть участь аж 100 рабінів.

ЗАБОРОНИЛИ ВВОЗИТИ ДО ПОЛЬЩІ ЗАКОРДОННУ ГОРІВКУ.

Варшавське міністерство скарбу видало вияснення в справі привозу з закордону алькогольних виробів. Імпорт чистих горівок закордонного походження до Польщі є зовсім заборонений. Зголошування подання, щоб дістати дозвіл на ввіз закордонних горівок, надаремне.

ВОВНА З МОЛОКА.

У Варшаві йдуть наради у справі продукції синтетичної вовни з молока. В нарадах беруть участь людські промисловці, представники рільничого промислу і представники молочарських кооператив. Уряд у цій справі покищо не заняв становища, тільки слідкує за ходом нарад, що відбуваються в будинку міністерства рільництва та в домівці союзу рільничих палат і організацій. До продукції синтетичної вовни з молока служитиме як сирівець молоко відтягнене, яке досі не мало відповідного зужиткування. Тому слід надіятися, що продукція синтетичної вовни з молока не причиниться до підвишки цін молока, уможливлюючи тільки хліборобам збут продукту, що був досі майже безвартісний. Не відбється теж відемно на плеканні овець, бо дотеперішня продукція вовни покриває ледви 8 проц. запотребування в Польщі. Продукція синтетичної вовни з молока може тільки зменшити привіз вовни із заграниці.

ПОСТЕРУНКОВИЙ УБИВ НАПАСНИКА.

В селі Волківщина, повіт Молодечно, виленського воєвідства, старшина постерунковий П. Хенціньский, ескортуючи підводою двох арештованих до залізничої стації Одехновичі, стрінув на дорозі фіру, якою їхали чотири підозрілі людці. Постерунковий освітив їх електричною лямпкою й завважив, що один з їдучих держав у руці пістолєт. Коли поліцай велів спинити коні й віддати зброю, їдучі кинулися на нього й намагалися відібрати йому кріс. Постерунковий у власній обороні вжив зброї, вбиваючи одного з напасників, Павла Чернявського, інших придержали також. Це: Степан Чернявський, Ю. Павлота й Болеслав Богданович.

ВБИВ ЖІНКУ Й СЕБЕ.

В Ґрудзьондзі жив 30-літний німець В. Емпель з 29-літньою жінкою-полькою Вандою з дому Войковяків. Емпель був городником з професії. Коли перед місяцем звинув склеп з цвітами й переняв посаду огородника в Тчеві, примістив жінку в своєї матери, що жила разом з донькою й двома синами в Ґрудзьондзі. Між Емплевою й родиною Емпелів, головно між Емплевою й матерею Емпля була постійна сварня. Емпель лагодив справу, як міг. Недавно, коли Емпель приїхав з Тчева й знову був приявний при сварні, в одній хвилині він застрілив жінку, а опісля себе.

КОВБЕК У ПАРИЖІ.

Комісар у Гаврі, що провірював документи пасажирів, які приїхали перед кількома днями зі Злучених Держав, незвичайно здивувався, коли один молодий, елеґантний мужчина, що приїхав на кораблі „Ля Фас", виказався йому паспортом із жіночою знимкою.

— Невже це ваш пашпорт? — запитався комісар. — Мій. Правда, це старий документ, виданий на назвище панни Ковбкової... Одначе я став мужчиною і їду до Праги змінити документи. Справді дивний пасажир був ославленою чехословацькою спортсменкою Ковбковою, що недавно перемінилась у мужчину і, як кажуть, тепер знов перемінюється в жінку. Ковбек приїхав до Парижа і виступає там у кабаретах.

АНГЛІЙСЬКІ ПАТРІОТИ ДЛЯ БІДНИХ

ЛОНДОН. — Англійський лорд Нюфілд зложив на руки англійського короля Юрія два міліони фунтів стерлінгів, себто десять міліонів долярів, з проханням зужити ці гроші для поправи економічного положення тих промислових округ в Англії, які потерпіли внаслідок безробіття. Лорд Нюфілд є власником фабрик автомобілів. Він складав уже передтим великі дари на ріжні народні цілі. За останніх 11 літ він жертвував сім і пів міліона фунтів стерлінгів, себто 37 і пів міліона долярів.

НІМЕЧЧИНА ОБМЕЖУЄ СПОЖИТТЯ ХЛІБА.

БЕРЛІН. — Німецький уряд видав розпорядок, яким забороняє пекарям продавати свіжий хліб. Хліб мусить мати один день, щоб його можна було виставити на крамничні лавки. Причиною цеї заборони є не, що Німеччина хоче обмежити спожиття хліба. Внаслідок обмеження заграничних експортів Німеччина не має чужої валюти, щоб купити за неї пшеницю й інші харчі.

БУНТ У КИТАЮ ПОШИРЮЄТЬСЯ.

ШАНГАЙ. — Бунт, що його започаткував у Китаю ген. Гсу-Лінг схопленням головного команданта і маршала Китаю, Чіянг Кай-Шека, поширюється. До бунту прилучився ще один генерал у Ленчав, Ю Гсу-Чонг. У той спосіб революта захопила цілу провінцію Канзу. Збунтований генерал Гсу-Лінг зажадав від уряду 30 міліонів долярів окупу за поворот маршала Кай-Шека живим. Причиною бунту, як заявляють його провідники, є домагання миру з Совєтами, а війни з Японією.

ІТАЛІЙСЬКО-АНГЛІЙСЬКЕ ЗБЛИЖЕННЯ.

ЛОНДОН. — Англійський уряд офіційно зніс своє дипльоматичне представництво в столиці Етіопії, Адіс Абабі, й перемінив його на консулят. Цей назверх малий рух має глибоке політичне значіння. Він є вислідом довгих тайних нарад між італійськими й англійськими представниками і означає зближення Італії до англо-французького бльоку, а відчуження від німецького. Англія залякалася недавнього зближення Італії з Німеччиною й знов пішла Італії на уступки, признаючи фактичну підбій Етіопії Італією.

ПРИЗД ГРАФИНІ ЧІЯНО ДО АМЕРИКИ.

РИМ. — В січні наступного року приїде до Америки графиня Чіяно, жінка італійського міністра закордонних справ та донька Мусолінія. Говорять, що графиня Чіяно є жінкою надзвичайних здібностей і сам батько, Мусоліні, часто радиться її в ріжних суспільних справах.

ЖИДИ ЗА СВОЮ ВІРУ.

РИМ. — В італійських урядових кругах висловлюють велике здивування, що ціла світова жидівська преса підняла таку бучу з приводу того, що в Тунісі, італійській африканській кольонії, італійські власти казали всипати по десять буків двом жидам, що не послухали розпорядку влади і торгували в неділю. Це не був якийсь атисемітизм, говорять італійські круги, тільки покарання проступників за зломання розпорядків.

СИЛЬНА ПРОТИСОВЄТСЬКА ПРОПАГАНДА В ЯПОНІЇ.

ТОКІО. — Японська преса розпочала сильну протисовєтську пропаганду. Безпосередньою причиною для цеї пропаганди є революта в Китаю, за якою, на гадку японських кругів, стоять Совєти. Велика частина японської преси одобрює протикомуністичний союз, заключений з Німеччиною, а відомий японський журналіст Курода пише: „Нашим призначенням є війна з Совєтами. Щоб виконати наші політичні завдання, Японія мусить розбити 300,000 росіян на Далекому Сході і мусить прийти до порозуміння з нацією, яка вважає Совєти своїм моральним ворогом і яка є досить сильною, щоб роздавити Совєти. Цею нацією є Німеччина. Коли німецький і японський генеральний штаб згодяться роздавити Совєти, то всі заходи Москви лишаться безуспішними".

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ЛИЦЕМІРИ.

МОСКВА. — Совєтська преса заалярмована неприхильною критикою закордонних наукових кругів, яку вони виказують з приводу розвязання плянованого в Москві генетичного конґресу та арештування кількох учених, почала оправдувати Совєти і виписувати аж такі нісенітниці: „В СССР дійсно не існує того тору „свобода" генетичних наук, яка в деяких краях прояснюється, як свобода вбивати цілі народи, мовляв тому, що вони менше вартні" — пишуть „Ізвєстія". А далі: „Правдива свобода наукових дослідів, інтелектуальна свобода існує тільки в СССР, де наука не працює в користь та з найму капіталістів, лише для добра цілого народу і цілого людства".

МАНЕВРИ АНГЛІЙСЬКОЇ ФЛЬОТИ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

СІНГАПОР. — Англія задумує в лютому наступного року перевести на морях Далекого Сходу великі морські маневри. В тих маневрах взяли участь 25 тяжких воєнних кораблів і відповідне число менших, 7,000 війська і кількасот боєвих літаків. Ці маневри вважатимуться легкою перестрогою в бік Японії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
Ред. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯКЩО ХОЧЕМО ТВОРИТИ СИЛУ

Стоїмо на становищі, що наша доля в наших руках та що в наших змаганнях треба нам покладатися головно й у першу чергу — на власні сили. Це є теж причиною, що виливаємо так часто й так багато слів, коли говоримо на цю тему. Це є теж притокою, чому то з усіх сторін підносяться тепер голоси в справі обєднання наших сил. Але чи не булоб добре, замісць так багато говорити про цю справу, взятися відразу до її практичного переведення? Певно, що так, відповість кожний, когоб про це не запитати. Та як узятись до цього практичного переведення?

Відповідаючи на це, не хочемо літати попід хмари, а тому звернемо увагу нашого загалу на цю організацію, яка вже обєднує наш нарід в Америці 42 роки. А є нею наш Український Народний Союз. Хто хоче тільки трохи глибше застановитися над порушеною справою, мусить признати, що біля У. Н. Союзу обєднувався від самих його початків найкращий і найідейніший елемент. І то зовсім природно. Бо У. Н. Союз відразу поставлено на здорових засадах. Його відразу злучено дуже тісно з національною ідеєю і з поступовістю, з радикальним підходом як до справ української національної політики так і до справ соціяльних. У. Н. Союз став відразу не тільки **українською національною трибуною, але й робітничою.** І обєднував біля себе часто й людей ріжних поглядів на справи соціяльні, але вигладжував ці ріжниці тим, що знав, що всі ці, обєднані біля нього народні робітники, це — люди ідеї.

Від цеї давньої практики наш У. Н. Союз не відступає і тепер. І тому саме є він тою ланкою, що лучить усі діючі сили нашого народу в Америці. Чиж супроти цього можна свідомій і патріотичній частині нашого громадянства не розуміти цієї, такої важної функції У. Н. Союзу? Чи можна собі її легковажити? Якщо ту функцію могло розуміти наше громадянство в часах, коли воно було менше свідоме, то чи може її менше розуміти те громадянство, яке пережило часи відродження української державности?

Ніщо інше, а **журба за будучність** українського життя в Америці змушує нас так багато разів забирати слово в справі У. Н. Союзу. В імені цієї будучности, яку ми бажали би бачити величньою, висилаємо раз-у-раз ці заклики, в яких пишемо, що хочемо втягнути в ряди нашої організації якнайбільше нашого громадянства в Америці. Робимо це й тим разом, коли пригадуємо членству У. Н. Союзу й усьому громадянству, що кінчимо кампанію за нових членів, яка обовязково повинна нам дати змогу збільшити в тім місяці число членів до цеї міри, щоб у Пропамятній Книзі було на другий місяць вписане на вічну памятку, що маємо в Америці армію **зпонад 30,000 свідомих** і патріотичних українців і українок.

ЗРАДЖЕНА РЕВОЛЮЦІЯ

(Троцький про советську Росію).

Віденська преса зазначує появу нової книжки Троцького, відомого першого шефа червоної армії, а тепер інтернаціонального большевицького агітатора та московського отруйника европейських суспільностей. Але знаменним проявом треба всежтаки назвати те, що Троцький, хоч іще завжди готов проповідати світову революцію та обріхувати народи маревом найгіршого, що може бути на світі, а саме фантомом соціялістичного раю на землі, то щодо Московії та її чудесної „диктатури пролетаріяту" він ніби не має вже ніяких ілюзій і таки прилюдно признає, що дотеперішні висліди советської господарки стількиж ганебні, що й катастрофальні. Останню таку сповідь того старого большевицького опришка маємо в його книжці п. з. **„Ля Революсіон траі",** (Зраджена революція), про яку в одному з віденських журналів читаємо між іншим таке:

„Тут — пише віденський рецензент — Троцький остерігає всіх легковірних перед зманливою небезпекою малюнків советського побуту, поширюваних агітаторами теперішнього московського режіму (бачите, якто брехун зараз пізнається на брехунах! — О. Г.). Вправді де-не-де зустрічається в Советах гарний театр чи-там клюб, та зате щодо мешкань тут — **„нестерпна кріза"** (підкреслення віденського журналу. — О. Г.). „І якщо в Советах — каже Троцький — взагалі прийде до того, що має будуватись т. зв. робітниче місто, то поки це станеться, починається тепер **така страшна корупція, як зрештою ніде на світі! Корупція, якої розміри такі, що навіть найбільший злодій і в найтемнішій країні не всилі собі уявити такого розкидування грішми і такої деправації з цього погляду".** Далі Троцький остерігає перед большевицькими статистиками. Вони подають ось цілком що інше, а зовсім інакший є дійсний стан того, до чого ті статистики відносяться, зокрема ж напр. щодо важкої індустрії. На цьому полі бачиться скрізь тільки одно, а саме — дефіцити. „Бо модерна техніка — підзначує Троцький — витворює в Советах далеко не те, що в її капіталістичній батьківщині; робітник тут не працює з такою охотою і посвятою, як в Европі, через що й довелося Советам аж винаходити якогось Стаханова". Отак безладдя, заколот і недостача всякої певности зросли в околі індустрійної продукції так дуже, що военний комісар Ворошилов непокоїться відносно необхідних достав для червоної армії. Автомобілі ось, які щойно вийшли з фабрик, виявляють раптом строєні хиби, а наслідок того такий, що вони, проїхавши всього кілька тисяч кілометрів, стають непридатними до вжитку. Недостає теж відповідних шляхів, а якщо і є які, то такі, як лінія Москва — Ярослав, на якій не досягнеш більше як десять кільометрів на годину. А залізничі шляхи просто в стані повного занепаду, таксамо, як і торговельні паровики, які ледви „дихають", як зазначує колишній советський тріюмвір, і „ніхто — каже Троцький — не всилі уявити собі просто „неймовірного ладу", на який в Совятах виконуються саме найпотрібніші репаратури для фльоти. А переходячи до потреб щоденного життя, наш огірчений большевист зазначує, що молочні продукти, ковбаса, консерви, та сукно це для великої більшости населення щось цілком і зовсім недоступне, причім воно вже загально відоме, що велика частина населення в Советах **ходить босо,** бо обуви ніякої не має. Щождо постільного білля, то воно доступне тільки для всякого роду „упривилеєних" (тут уже відома нам здавніх давен прастара московська традиція бруду й нехлюйности, питома таксамо ґрафові Львові Толстому, як і будьякому там Ванці з Костроми або з Тули. — О. Г.). А щодо часто вже ствердженої непридатности хліборобських машин, що їх у Советах постачається селянам. то відомо, що це теж одна з питомих признак большевицької господарки.

І тут віденський рецензент додає:

„Оце вам тільки декілька місць з картин побуту в советському раю, розмальованих у книжці Троцького. В цілости це образ держави, що догосподорилась до повного банкроту, і якої населення вповні недоживлене та неймовірно зле одіте. А зрештою книжка Троцького не додає до тієї картини нужди в Советах, про яку вже знає ввесь культурний світ, нічого нового. Затеж забуває пан Троцький зазначити одну дуже, дуже важну подробицю у своїй книжці, а саме, що не багато є нині в советськім проводі людей, **які за ту нечувану нужду населення в Росії булиб відповідальні в такій великанській мірі, як саме він сам — Троцький".**

Так!

Це дуже розумна і слушна заввага віденського читача.

Бо треба мати справді мідяне чоло безсоромного і нахабного жидюги в роді старого большевицького ватажка Троцького, щоб з тою гиддю на совісті, що в нього, грати тепер ролю ясновидючої духом Кассандри... „Ля Револісіон траі!" — вигукує патетично Троцький, коли вже нема йому місця в колеґіюмі большевицьких катів, і чекає його хіба лиш тільки кулька в лоб, якщоб іще раз хотів добути колишнього місця обік ворожих йому тепер Сталінів та сталінських креатур... Якаж це зраджена революція, коли бідний Троцький мусить іще раз смакувати „гіркого хліба" ізраїльської діяспори, по першорядних готелях Туреччини чи-там Скандинавії! Але ще так дуже недавно, тоді, коли Троцький як один з двигунів большевицького режіму, як вірний однодумець Сталіна в катівській роботі повного поневолення сов. населення, і як один з огидних давунів, що скрутами своєї марксистської науки спаралізували духа мілїонів народу, не думав зовсім грати ролі свободолюбного оборонця осягів революції. Він ось не гадав горлати про зраджену революцію нпр., коли він і його сіпаки брались видвигати в Советах на кожній вулиці по дві тюрми, в кожній закутині по три чеки, і влаштовувати „карательні" відділи скрізь, де тільки проявився хочби найлекший відрух якоїсь живої, самостійної думки. Ні тоді, коли він ураз з іншими большевицькими катюгами зраджував революцію, доводячи нечуваним, навіть в анналах московського царизму небувалим терором і при допомозі безприміpних жорстокостей, селянство і робітництво до краького спролетаризування і закріпощення. А й тоді не кричав Троцькій про зраджену революцію, коли вирішував враз з іншими архичекістами поневолення, виголоджування і погубу України. І знав про піраміди трупів заголоджених, що видвигались на просторах тієї „житниці" Европи. І знав гаразд, що це не через невpожай вигибав мілїонами укрнаїнський нарід, а як жертва таких окаяннпх зрадників революції, як він, і кріватий Сталін, і всі інші кати поступу, волі й культури, зпід знаку червоного комуно-соціял-марксизму в большевицькій трупарні.

Так, нікчемний зраднику:

Трибунал майбутности розіпне тебе на хресті віковічного прокляття як зрадника революції, хочби ти тепер і не знать як хитро горлав на ввесь світ: — „Ля Революсіон траі!"

Д-р Остап Грицай.

„СОВЄТСЬКА" ПЛАВБА

Московський уряд, демонструючи досягнення „соціялістичного будівництва", не забуває спекулювати відповідними цифрами й з ділянки орґанізації річного транспорту. В „Проєкті другого пятирічного пляну народнього господарства" читаємо, що на цю справу асиґновано 4 біліони, 245 міліонів, 170 тисяч, 39 рублів і що „розмах советського будівництва на нових водних шляхах не має прецендентів в історії навіть найбільш передових капіталістичних країн". Такі проєкти й теорії. А ось реальна дійсність — малюнок того, як їздять советські громадяни в „соціялістичних" пароплавах на практиці. Цей малюнок ми беремо з нотаток советської преси.

На пристані нарешті показався дим з пароплава. З 17 годинним спізненням! Касієр квапиться ще раз викупатись у Волзі, щоби поспіти до виконання службових обовязків з прибуттям пароплаву. Начальник річного порту директивно стукає ногами по трухлявих, гнилих дошках пристані. Він прибирає вигляд диктатора, бо на підставі приписів народнього комісаріяту водних шляхів господарем пароплаву, що прибуває до пристані, є не капітан, а начальник порту.

— Приймай капусту! — передає він палкий наказ капітанові, що тільки причалив до берега. — Телеграма прийшла. Шість тон будемо грузити.

— Давай... — розпучливо махає рукою капітан. — Все одно вже спізнилися 17 годин! Давай свою капусту.

На пристані, де пароплав за розкладом плавби має стояти тільки 10 хвилин, його задержують ще 3 години. Матроси ліниво таскають капусту, що вивалюється ввесь час з діравих скринь. Цілий порт забруджений капустою. Сморід жахливий! Але начальник порту огорнений урядничим поривом! Тут його влада і йому нема діла до розкладу плавби, ґрафіка й пасажирів.

Але ви повні надій на швидку зміну побутових обставин, коли вже вступите до пароплава. Схопивши валізу, ви протискаєтесь на обшарпану, зо слідами колишньої (дореволюційної!) фарби, палубу. В розпеченій до сонця каюті скидаєте маринарку, безвислідно пробуєте витиснути воду з умивальника (що від років не функціонує...) і біжите шукати завідувача буфету.

Його дуже легко пізнати: має найбруднішу на цілому пароплаві (колись білу) маринарку.

— Прошу — звертаєтесь ви до нього з найввічливішим усміхом, на який тільки можете спромогтись, — прошу пляшку зимного квасу, порцію риби й морозиво.

Завідувач, не оглядаючись, фільософічно дивиться в воду й байдужо тягне:

— Квасу нема, риби нема, морозива також нема...

І після деякої надуми потурально додає:

— Взагалі буфет замкнений від години четвертої до восьмої. Бо й так у ньому нічого нема. Може зіпсутого пива хочете?

— А не зіпсутого нема?

— Не думаю... В Казані два пароплави відмовилися від пива, бо тягне від нього кислиною. Кажуж — зіпсуте. Та може нам видадуть, коли приїдемо...

На цій кулінарній розмові всі надії пасажира щось дістати в буфеті кінчаються. Пізніше він довідується, що пароплав має 10 матросів, але зате аж 13 буфетових урядників, і що коли окремо умовитися з матросом Івановом, то за добру винагороду можна дістати на пристанях від приватних трговельників (частників) не тільки пиво й морозиво, але навіть овочі, свіже мясо, курку.

Вечоріє — як пишеться в романах... Пасажири пють гарячу воду з поржавілих чайників, щоб обманути свої шлунки, і оглядають околиці. Пароплав їде по одній з найгарніших у цілому світі рік. Відомож — Волга! А назустріч тягнуться, насилу справляючися з течією могутньої ріки, старі, смердячі, обшарпані пароплави. Пасажири стоять на палубі й шепочуть:

— З девятої каюти викинули того бородатого, що цілу ніч грав на гармошці. Всетаки лекше буде...

— А в одинацятій каюті рибу дістали — сволочі! Мають матроса знайомого, то дістав на березі в одноосібників.

Пароплав стогне й тягнеться далі. До міста призначення прийде опізнення найменше 28 годин. Коли не більше! Їсти хочеться жахливо! Вечором буфет видав котлети із смердючої солонини, але від них пасажири колективно відмовилися.

Тиша. Ніч. З берега пливе човен. Хтось молодим голосом виводить пісню на мотив „Яблучка":

„Пароплав наш, пароплав,
Ай да, батюшкі!
Наркомвуд наш, наркомвуд,
Ай да матушкі!"

Пасажири співчуваючо зітхають. От подорож! Дійсно: батюшкі! І, як це говориться: матушкі!!

М. Орґанський.

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНІ".

(85)

Сидір на таке не погоджуєдься, але юрба ділиться на двоє. Одні дозволяють Каміняці й Комарову піти до штабу. Інші ні. Врешті всі годяться відпустити їх. Полонених відпускається також на волю. В допровід зголошується знов таки Скиданець...

Вечоріло. Люди наговорились і почали розходитись. — Еет... Чорти зна що... Хай про мене один другого живцем зжере... Халера їх бери всіх разом.

— Одні так, другі отак... Одні за Ордія другі за Овсія і розберися в них. Чесному чоловікові спокою не дають...

— А все таки той „Петлюра" здорово того... Молодець!... Я покметив, що він рехтельний чоловік. Коб заслали отаких на села більше і знав би чоловік, за кого і що держати... А тож стовпотворення. Чиж не ганьба, щоб отакий Каміняка, шмаркач, пробачте, якого я знаю ще отаким о, зіркатим бахуром без штанів цілою громадою кермував. Деж таке видано? І батько його не був господарем і дід, кажуть, зі Знахорцем кінською політикою через Бущенщину управляв. Хіба люди забули, як його дідові по смерти Доманиха зуби коцюбою вибила. — Оце, каже, за мої гуньки! А це за кожухи! А це за намітки та полотно! Бразь, брязь по зубах коцюбою і поки люди бабу відволікли, — у мертвого злодюги зуби висипалися. Але ніщо не сталося. Люди його ломаками прилюдно забили, щоб на Сибір не заслали. Бо що, кажуть, Сибір. Завезуть туди, пошляється між каторжанами, набереться ще більше злодійського ремесла, вернеться і знов біда. Кажу. То вже кров така. Большевики... Кажуть, дають без викупу землю. Го-го-го!... Якщо ними такі Каміняки управляють, то та даровизна в сто раз боком вилізе...

— Ну, а кудаж?... За ким підемо?...

Куда? Нікуда! Пока незвєсно, хто управляє — нікуда! Коли темно навколо — люди сплять... От і все... Просвещеніе треба людям дать... А з Каміняками нам не подорозі. От забрали у людей гроші й уже, один з другим, у кулаці затиснув. Дідова кров... Твойо — мойо, а мойо — не твойо!...

— Хо-хо-хо! Правильно, кольки його матері.

Так гуторять дядьки і поволі розходяться. Каміняка з Комаровом і рештою штабу подалися до „корпусу". Полонених з місця вирядили в дорогу. Скиданець миттю зявився з конем і повів їх. Дорога мокра. Поволі розтає сніг. У деяких місцях земля випнулась наверх чорними мягкими латами.

Полонені почвакали виміняними чобітьби в напрямку Мизоча. За ними на коні бундючно їде Скиданець.

У приходській церкві ударили в рейки та щити на вечірню...

Володько вернувсь до дому і не встиг доїсти своєї вечері, як до хати увігналась Тетянина Харитина і крикнула:

— Петлюрівці!

Всі — Єлисей і ціла родина, зірвалися мов опарені.

— Де?

— На Поповому! Он на Тихонах уже ловлять людей. Чути стрільбу... Люди вибігають на поле і бачать: від Мизоча наступає на Дермань видимо-невидимо петлюрівців! Тікайте, хто куди може!...

— Чорт зна що! — виривається у Василя. Куди підеш у ночі? В Бущенщину!... І Василь побіг на двір. За ним вибігли всі. На дворі рейвах. На всіх подвірях люди. До Володька прибіг Петро...

— Ну, що?... — питає Володько...

— Петлюрівці! Наступають... Від Попового!... Біжім до манастиря...

— Ні! — каже Володько. — Вибіжім „під гору" і подивимось. — Добре! Володько гукнув, що він з Петром женуться на розвідку... Вибіжать за Тетянину хату, подивляться, прибіжать і скажуть.

Добре. Раз-два і хлопці за селом „під горою". Темно. Повіває західний вітер. Під ногами мокро. Засапані зупинилися. У грудях сильно калатає серце. Заперли дихання і слухають... У темноті за ровіцькими хуторами чути біганину, рейвах. Хлопці присідають до землі.

— Бачиш? — питає шепотом Петро.

— Ні.

— Не бачиш! Дивись... Отам... Отам... Лавами... Оооо! Встають, біжать і падають знов... Наступають... Бачиш?—

Володькові виразно мигнули в очах якісь чорні постаті на ровіцьких полях, що зриваються від землі, біжать і знов падають... Саме в той мент з Тихонівських займиськ виривається і розноситься в темноті вечора протяжне:

— Рятуууйте!... Рятуууйте!... Ґвааалт!...

Нема ніякого сумніву. На село напали петлюрівці. В очах хлопців мигнули страшні картини. Підпалені хати, стрілянина... Тікати! Бігти до манастиря. Бити на сполох. По цілому тілі, мов блискавиця, пробігає жах, сила й бажання життя. Де рятунок?...

Мов шалені, хлопці біжать до села і кого не зустрінуть, гукають: — Спасайтесь! На село наступають петлюрівці.

Люди метушаться. Баби в плач. — Бач! Не казала я... Сидіть тихо. Не рипайтесь, поки вас не зачіпають. Ні! Що то ви, дурні баби... Ми ось вам!... І бачите. Послухали отого каторжанина, отого западющого безбожника, отого злодюгу... А тепер їх халера найде, а ми за все покутуй!...

Молодші, особливо учасники славетного здолбунівського походу, накинувши на себе, хто що мав теплішого, дали чосу в Бущенщину. Поважні дядьки хапаються за палиці і палкують до манастиря. Володько з Петром поперли також туди.

Коло манастиря Содома й Гомора. Перед „корпусом" велитенська юрба дядьків. Гукають, вимахують руками. До них прилучаються все нові і першим питанням кождого є: — Де той, сукин син? Де він?...

— Втік! Втікли всі. І гроші забрали...

— А хто вартував? Такіж собаки, як і ті, кого вартували. Давай їх! Зпід землі давай. Он село в „опасності"... Підпалять село, а ті катаржани втікли. Давай їх!... (Дальше буде).

Директор театру: — Ви слабо грали! Зогнилі яйця кидали на сцену...

Актор: А таки плескали також!

Директор: Певно, та лише тоді, як яке яйце вцілило!

Суддя: — Трибунал признав вас невинним. Ви вільні й можете йти собі до дому!

Обвинувачений: — Пане суддя, я хочу й далі апелювати!

Суддя: — Навіщож? Таж ми вас не засудили!

Обвинувачений: Я хочу, щоби й апеляційний суд знав, що я не винен!

Стрільний порох і наука.

Капраль (до рекрута): Відкіля ти знаєш, що стрільний порох винайдено у середньовічних часах?

Рекрут: — Таж це каже сама наука!

Капраль: Наука тут не має нічого до діла. І ти не маєш нікого слухати, крім мене! Чи ти зрозумів?

Вільна воля на селі.

Учитель: — Чи чоловік має вільну волю?

Ученик: — Не має.

Учитель: — Чомуж це?

Ученик: — Бо як тато хочуть іти до коршми, тоді мама не позволяють.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ДОРОГІ ГОЛОСИ.

Кожна американська партія обовязана законом подати до відома конгресу, скільки вона видала грошей на виборчу кампанію.

Показалося, що в цьогорічних осінніх виборах найбільше видала Партія Републиканська. Другою з черги щодо видатків була Партія Демократична. За ними Партія Злуки. Далі інші „треті партії".

Тепер конгресовий урядовець, що дістав ті дані, порівняв суму виданого партією гроша з числом виборців, добутих для цеї партії цими грішми. В цей спосіб він дістав, скільки коштувало кожну партію добуття одного виборця. Показується, що Републиканську Партію коштував один виборець 45 центів, Демократичну півтринацяти цента, Соціялістичну 11, а Комуністичну аж 2 доляри і 2 центи.

У коштах є образ агітаційної справности кожної партії, а при тому теж образ того, які вигляди має акція кождої партії в Америці. Комуністична акція, видно, має нині найслабші вигляди.

ПРОЩАЛЬНА ПРОМОВА.

„Знаменита комбінація штуки, драми і людських почувань, якій повинні прислухуватися разом чоловіки, жінки й діти..."

Таке можна вичитати в одному оголошенню.

Хотіли би ви вгадати, що це таке?

Це фонографічна плита, що передає прощальну промову бувшого англійського короля Едварда Восьмого, виголошену наступного дня по зреченню престолу.

Що багато людей купить цю плиту, нема що сумніватися, але нині ще більше купили би плиту, що подасть, як Едвард привитається з панею Симпсон.

НЕ ЗНАЄ НИЖЧОСТИ.

Англієць Френк Свинертон каже в автобіографії (опис власного життя), що він ніколи не боявся своїх ближніх і ніколи не почував „обтяженої гріхом нижчости, що одних людей жене підлизуватись іншим, а інших бути агресивними".

Замітна обсервація, що годиться з висідами вчених.

Ще замітніше, що це почуття нижчости нападає не тільки людей, що були в позиції нижчости, але й інших. Наприклад, кажуть за уступилого англійського короля Едварда Восьмого, що він теж мав почуття нижчости, що через нього він усе почувався ніяково перед товпищем народу, сіпався нервово за краватку, тощо.

ЦАРИЦЯ НА СЛУЖБІ.

Під Різдвяні Свята одна перфумерія подає оголошення одної своєї перфуми й при тій нагоді містить образ російської цариці Катерини Другої. „Катерина Велика", каже, „холодна й варварська, як її чужинецька душа".

Як так, то пощо її зваги величкою? Чому не Катерина холодна й варварська?

ДЕ ЦЕ БУЛО?

Свого часу появилася в газетах новинка, що в одному місті, що має коло 1,000 душ населення, 800 людей посунули до театру дивитися на штуку „Диктатор". Це було перше представлення в цій місцевості. Більшість видців признала, що вони ще не бачили в своїм життю живого актора.

Думаєте, що це новинка з якогось дикого краю на Балкані?

Ні, це було в одній місцевості в Дакоті.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Народне віче.

Заходом 16 від. ОДВУ відбулося в нашій громаді дня 29 листопаду народнє віче. Віче відкрив предсідник М. Чагарин і пояснив, що його ціллю є витворювати такий настрій серед широкого українського загалу, який творив би єдність і силу, що її потрібно нам головно тепер, на передодні важних подій в Европі.

На секретарів покликано О. Рекрута й І. Панькова. Вічевий реферат виголосив Володимир Душник з Ню Йорку. У своєму докладі бесідник розказав коротко про українську історію, як то колись козаки воювали з одного боку з Москвою, а з другого з Польщею. Розказав також про те, як український нарід заключив Союз з Росією, що потім дуже тяжко відбилося на українській державності. Внаслідок цього союзу український нарід стратив свою самостійність на пару віків і щойно в часі останньої російської революції відзискав її знов. На західньо-українських землях день відродження нашої державности є Перший Листопад 1918 р. На жаль, з огляду на перевагу ворожих сил українська армія не була всилі оборонити рідних земель і мусіла відступати за Збруч.

Загарбавши українські західні землі, поляки почали знов їх нищити і щойно фізична сила українських націоналістів почала трохи стримувати наступ поляків на наші землі — шляхом викликування революційного наставлення серед широких українських мас. А у Великій Україні те саме робили московські большевики, проти яких станули також українські націоналісти.

Бесідник закликав єднатись усім під прапор українських націоналістів і тим творити нашу власну, національну силу, що одинока може спинити наступ ворогів на наші землі, а також вигнати їх і створити свою власну державу.

Після того забрав слово о. В. Каськів, який також закликав до єдности й організовання і закликав тутешню молодь вступати в сліди своїх батьків. Після цього бесідник закликав присутніх зложити жертви. Зложили: о. В. Каськів $2; по $1: П. Гук, М. Свідер, В. Душник, І. Паньків, І. Тепер, Н. Ясінчук, К. Чагарин, Г. Бойко, Я. Семчук, О. Рекрут; по 50 ц.: М. Чагарин, Р. Борис, О. Косюк, Й. Кава, М. Журба; по 25 ц.: А. Підгородецька, І. Околіта, М. Литвинець, С. Рогожин, Й. Ходоровський. Разом зібрано $27. По виплаті розходу осталося $12, які призначено на відбудову української нації. На закінчення відспівано український національний гимн.

І. Паньків.

ЧИ НЕ ЦІКАВО?

Накладець, що збирається видати життєпис відомого боксера Джека Демпсія, подає про автора цього життєпису, Джіма Тулія, „історію".

Історія така: Джек Демпсі телеграфував до Джіма Тулія: „Чи треба вам десять тисяч?" Джім Тулі відповів: „Ні".

Історія має подати подію й образ характеру. Чи не є це образ характеру — дістати нагоду одержати $10,000 і відмовитися?

ДІТРОЙТ, МІШ.

Культурне значіння радія.

Український загал в Америці слідом інших народів береться щораз більше до радія в своїх національних і культурних потребах. Радіо — як відомо — це наймодерніший спосіб публіцистики в наших часах і тому на нього треба звертати якнайбільшу увагу, бо його значіння і вплив відбиваються на всіх ділянках суспільного життя. Тому не дивно, що постійно даного народу тепер обчисляють відповідно до кількости радій, які цей нарід має до розпорядимости.

Вартість радія не полягає лиш у слуханні програм і музики, але також у комунікація на далеку віддаль, де інші способи неможливі: а в часі війни його значіння таке велике, що про це навіть не треба згадувати.

Воно є тому наймодернішим способом комунікацій, себто зносин на далеку віддаль, бо його зачали висилати доперва від 1916 року на ширшу скалю, а від 2-го листопаду 1920 року стація KDKA зачала випускати сталі програми з Іст Питсбург, Па. Який поступ радіо зробило від того часу — це кожний більш-менше знає, хто має нагоду послугуватись радіо-апаратами, які тепер так удосконалені, що за приступну для кожного ціну можна набути апарат, яким можна почути все, що нині діється в цілім світі, та послухати всякого роду програми з ріжних країв.

Українці в Америці, як сказано повище, беруться щораз більше до радія. Переглядаючи наші часописи, бачимо, що в ріжних наших кольоніях передають періодично і спорадично українські програми. Зі всіх тих місцевостей Дітройт вибився на перше місце, бо вже четвертий рік має свою постійну програму (завдяки громадянам Шустакевичам), яку останніми часами передають що дня.

Це значить, що в великім місті Дітройт і околиці українці можуть почути свою добірну програму, а інші народи також. Ці народи переконуються навіть з радіових програм, які є поміщувані у всіх місцевих американських часописах, що в Дітройт є українці і що ми тут щось маємо. Це неабияка культурна реклама, яка нам усім приносить велику честь.

Гром. М. Шустакевич подає не тільки постійну програму, але також під кожним оглядом добірну, наскільки на це позволяють обставини. І це друге є особливо важне. Він добирає для програм якнайліпші таланти і якнайліпший матеріял. А крім цього має ще й великий досвід на тім полі. Драматичний матеріял приготовляє пані Ю. Шустакевичева, яка дуже вміло переробила для радія оповідання Квітки „Перекотиполе", а аранжерством музичної части занявся останніми часами проф. Михайло Качмар, місцевий український доктор музики. У програмах радія бере також участь п. Константин Орлик, добре знаний тенор з Українського Національного Хору Олександра Кошиця.

Слід також надмінити, що в Дітройті від якогось часу передають також раз на тиждень, у неділю вечором, програму Українського Народнього Хору „Думка", якого диригентом є п. Іван Отаманець.

Тих кілька слів пишу з тим переконанням, що колиб цю справу серед нашого загалу більше спопуляризувати, то в нас певно було би більше подібних, себто дійсно добрих програм по цілій Америці, бо до цього треба лиш знання й охоти, а де є охота — там спора робота.

А культурне значіння радія для нашого народу в теперішніх часах являється безперечно величезним здобутком.

Слухач.

НАПАД БАНДИТІВ.

До мешкання купця Ізака Вальдмана в Лаврикові, равського повіту, застукали в ночі якісь напасники, а коли ніхто не відзивався, почали стріляти з крісів і вибили отвір у дверях. Діставшись до мешкання, зажадали грошей і дальше стріляли, причому ранили жінку та сина Вальдмана. На крик сина напасники втекли, про чому підпалили стайню. Вогонь перекинувся на мешкальний дім, що згорів до тла.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 20. грудня ц. р. помер у 41 році життя ЯРОСЛАВ ШВАЙКА, що родився в селі Заболотці, повіт Броди.

До У. Н. Союзу вступив 1924 р. Був членом тов. „Любов", від. 45 У. Н. С. Полишив жінку і двоє дітей. Похорон відбудеться в четвер, 24. грудня 1936, з української галі, 849 Н. Френклин Стр., Філядельфія, Па. В. И. П.

Микола Ю. Сеник, секр.

Серце й розум пияниці.

Пияниця вже так упився, що голова стала йому крутитися. Тоді став роздумувати: — Доволі буде того пияничання.

Серце ще хотіло би, та розум мудріший — не позволяє! Та мудріший все уступає, то й тепер: — Дай ще одну літру!

НАРОДНІЙ ДАР КОШИЦЕВІ.

На поклик Ювилейного Комітету, що уладжує академію в честь найславнішого й вельми заслуженого українського диригента, професора Олександра Кошиця, в неділю, 27 грудня, в Нюарку, Н. Дж., зачали вже наспівати перші жертви на Національний Дар Кошицеві.

Та з жертвами треба поспішитися. До концерту вже тільки тиждень, а Ювилейний Комітет хоче вручити на академії один спільний дар Ювилятові.

Українські установи, товариства, братства, сестрицтва, хори, клюби, поодинокі громадяни й громадянки повинні невідмінно причинитись до цього почесного дару й, вислати його негайно. На місцях ще можна скласти місцеві комітети, що занялись би збіркою й негайно її вислали. Поодинокі українські активні громадяни й громадянки у всіх українських громадах повинні не тільки від себе, але й від інших прислати жертви на подану адресу.

Не можна отягатися, бо не можна занедбати справи. Національний Дар найславнішому диригентові України не може бути маленький. Це мусить бути гідний дар великому українцеві, що українською народньою піснею добув славу в цілому світі для України, що обїхав цілу Европу, цілу Америку Північну й Полудневу, й не зважаючи на те, що занепав на силах і хоруе далі працює для рідної пісні безплатно.

Українці в Америці, серед яких професор Кошиць опинився після 40-літньої мистецької праці, мусять виконати цей обовязок нації й дати йому національним даром — змогу жити, працювати й лікуватися. Це буде тільки маленька відплата і вдячність народу за велику працю. й велике діло великого сина України.

Посилайте дари на адресу:

Theo. Kaskiw,
600 High St., Newark, N. J.

Перші жертви прислали:

Хор ім. Маркіяна Шашкевича, Френкфорд, Філядельфія.

Товариство ім. Богдана Хмельницького, Нюарк, Н. Дж., п. Володимир Гіба, Нюарк, Н. Дж.

Тов. Український Клюб Поступовий, Джерзі Сити, Н. Дж. о. В. Гривнак, Сейнт Клер, Па.

Комітет для вшанування ювилею Олександра Кошиця.

У лікаря.

— Чи то можливе, щоб ви зужили всі насонні порошки, які я вам записав, на один раз?
— Алеж, пане докторе, я не зажив ані одного!
— А щож ви з ними зробили?
— Я післав своїм сусідам з другого поверху.
— А то нащо?
— Бо вони по цілих ночах галасували й не давали мені спати.

---o---

Жиди над морем.

Пане Блюм, чи то правда; що ви були над морем?
— Так.
— І ви купалися в морі? Що, ви не боялися?
— Певно, що боявся. Але лише перший раз.
— А потім?
— Потім я не був дурний лізти у воду.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

PLEASED WITH BALLET.

A large and appreciative audience witnessed the ballet and concert given in the Mahanoy City high school auditorium, Sunday evening, under the auspices of St. Nicholas Ukrainian church, of town.

The ballet was under the direction of Ballet Master Vasile Avramenko Nicholas Arseny, his assistant, while the chrus and other sistant, while the chorus and other artists were members of the Hardysh Ukrainian hour, over Hazleton station WAZL. The chorus was directed by Michael Melnick.

The ballet from New York was assisted by groups representing Ukrainian churches and societies from Schuylkill and adjoining counties.

(The Record-American,
Mahanoy City, Pa.,
Monday, December 7, 1936.).

ХАРЧЕВІ ПРАВИЛА ДЛЯ МАТЕРЕЙ.

(З Освітнього Бюра).

Сім харчевих правил для матерей подав д-р Клифорд Світ з Окленд, Каліфорнія, на зібранню Американського Медичного Товариства у Кензас Сити. Ось вони:

1. Одна ярина є таксамо добра як друга, а один харч або навіть більше без одробини ярин, це не цілковита шкода.

2. Мясо, це цінна пожива, коли росіл не становить вартости, хіба яко середник до інших харчів, а сир до харчу нічого не приносить, крім молока.

3. Крупи у виді горячої каші не прибувають на вартости не включені до хліба, бишкоптів або сухих круп, як тільки вони є достаточно „повним зерном", включаючи в собі вітамін Б.

4. Не кожна дитина потребує кварту молока денно, але повинна дістати його варене в страві.

5. Перетовщені харчі зменшують апетит, здержують травлення, поглощення, а потім ріст, тому то сметани не треба вживати у довільних датках.

6. Хвилевий брак апетиту може лиш означати, що дитина не голодна; але коли це продовжається, то звичайно пічнає перших ознак хвороби.

7. Батько обовязаний працювати на гроші для купна поживи, а мати — покласти поживу на стіл в добірнім достатку.

ФЛІС.

У подружжі.

— Чи твоя жінка все має останне слово?
— Ні, вона засипляє вчасніше ніж я . . .

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ҐЛЕСТОНБУРІ, КОНН.

На визвольну боротьбу.

Замісць делегата на семий конгрес Обєднання від. 138 У. Н. Союзу ухвалив на своїх зборах висилувати з брацької каси $5 на визвольну боротьбу та вислати їх через Обєднання.

За уряд: **П. Соляр,** предс.; **Д. Качмарик,** кас.; **С. Куніке-вич,** секр.

КЛІВЛЕНД, О.

На народні цілі.

Замісць делегата на семий конгрес Обєднання від. 102 У. Н. Союзу ухвалив на зборах призначити з братської каси $10 на народні цілі та вислати їх через Обєднання.

За уряд: **Ю. Гірняк,** предс.; **Д. Дорош,** кас.; **Н. Бусько,** секр.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Рідній Школі в Рідній Краю на рятунок.

Телеграма, яку вислала „Рідна Школа" в старім краю, а яка була поміщена в „Свободі", була предметом нарад річних зборів товариства ім. Богдана Хмельницького, від. 133 У. Н. Союзу в Америці. Присутні зрозуміли, що це, що польська влада заборонила збірку на Коляду „Рідній Школі" в часі наближаючогося Різдва Христового, є великим ударом, звереним у сторону одної з найважніших культурних українських народніх установ. По короткій і живій дискусії ухвалено призначити $50 на негайну поміч Рідній Школі", які вислано до краю через Обєднання. Заразом ухвалено занятися цього року ще окремо збіркою на коляду „Рідній Школі".

Уряд тов. ім. Богдана Хмельницького.

КЛІВЛЕНД, О.

З забави на інвалідів.

З нагоди 25-літнього ювилею подружжя громадян Степана і Катерини Савчин їх приятелі справили їм милу несподіванку й уладили гостину, на яку зійшлося чимало гостей. Серед бажань, як також серед подяк, що вплинули на адресу ювилятів за їх активну участь в українськім громадськім життю, шановні ювилянти не забули й за рідний край й попросили приявного П. Липяна, щоб завізвав присутніх гостей зложити скромну жертву на ту ціль. П. Липян виконав гарне бажання шан. ювилятів і промовив до гостей у гій справі пару слів. П. Головчак перейшовся потім між гостей, які зложили $16.70. Ту суму вислано на інвалідів через Обєднання.

Петро Липян.

МЕНЧЕСТЕР, Н. Г.

На інвалідів.

В укр. кат. церкві зібрано на панахиді за поляглих борців України $15, а Союз Українок на своїх річних зборах ухвалив $5, отже разом вислано через Обєднання $20 на інвалідів. На панахиді жертвували по $1: А. Беднарчук, М. Костина, Й. Петрик, Г. Лесюк, С. Ірха, Ю. Датків, В. Петрів; по 50 ц.: А. Полинець, О. Буцяк, І. Струса, М. Буцяк, В. Романець, В. Петричкович, Р. Бойко й П. Болельґовська. Решту дрібними датками.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ. (76)

Коли Тарзан почав поволі занурюватися в переповнену крокодилями ріку, малпа Нкіма, не питаючись дозволу, скочила йому на рамя. Нкіма знала дуже добре, що Тарзан шукає собі якогось нового нещастя, та всетаки вона пішла за ним. Вона почувалася безпечнішою навіть у нещастю, коли був біля неї Тарзан, ніж коли вона була сама.

Але цей раз сам Тарзан завернув її назад. „Ні, Нкімо, сказав він, ти не можеш цей раз іти зі мною. Дуже можливо, що цей раз я таки згину. Ріка повна голодних крокодилів. Тому ти вертайсь назад і очікуй мене тут, над берегом ріки. Коли я до завтра ранку не вернусь, то поспішай до Оранда і розкажи йому все, та спровадь його сюди".

Голос Тарзана був дуже серіозний, тому Нкіма не хотіла сперечатися. Схопившися за першу галузку, вона видряпалась по ній на дерево, звідки пильно гляділа за Тарзаном, що занурився чимраз глибше у воду. В її маленькій голові не могло ніяк поміститися, що він прямує чогось тамтуди, коли тут, разом з ним, було так гарно.

Тарзан плив так тихо, немов тінь хмарки. Під вечір крокодилі звичайно вилазили з води й западали в летаргічний сон. Але бували й такі, що лишались у воді, бо порожній жолудок не давав їм спати. Тарзан цілий час тримав на поготові ніж у своїй правій руці. Відпливаючи все далі й далі, він зник Нкімі з очей.